

Leirikeskukset

Loppuraportti

Johdanto

Leirikeskukset herättivät kiinteistöstrategiaa tehdessä paljon yhteydenottoja ja huolta. Varsinkin Syöksynsuun kohtalosta oltiin huolissaan ja toivottiin, että myös jatkossa seurakunnalla olisi käytössä toimivat leirikeskukset. Koska leirikeskukset ovat myös aika erityislaatuinen tilaryhmä, nostettiin se yhdeksi avainhankkeeksi, jotta niiden erityisyyteen pystyttäisiin paneutumaan.

Leirikeskus on usealla lapsella ja nuorelle ensimmäinen pidempiaikainen kosketus seurakunnan tilaan. Varhaisnuoriso- ja rippileirin aikana tilassa viivytään viikon verran, joten tilasta saatava kuva muokkaa jonkin verran myös käsitystä seurakunnan tiloista ylipäätään. Rippikoulu on myös merkittävä työmuoto, joten leirimuotoisena se vaatii toimivat tilat.

Leirikeskustyöryhmä lähti työstämään annettua tehtäväantoa vahvasti tulevaisuusorientoivasti. Tämä hetken (tila)tarpeet eivät välttämättä ole niitä, joita tulevaisuudessa tarvitaan. Toisaalta tämän hetken julkisista tiloista kertonee osuvasti erään henkilön kommentti leirikeskusten tämän hetken trendejä kysyttäessä: ”Eiköhän tämän hetken ja tulevaisuuden megatrendinä ole homeongelmat”. Oli tarpeet tulevaisuudessa millaiset tahansa, niin erityistä huomiota tulee kiinnittää toimivaan rakennustekniikkaan. Lähtötilanne leirikeskuksissa oli seurakuntaliitosten myötä seurakuntayhtymälle tulleet kolme leirikeskusta: Kaunisniemi, Syöksynsuu ja Loimalahti. Työryhmä lähti työstämään annettua tehtävää puhtaasti tarpeista ja erityisesti tulevaisuuden tarpeista käsin. Erityistä pohjaoletusta minkään leirikeskuksen osalta ei ollut eikä sitä haluttu keskus työtä edes luoda. Tahtotilana oli muodostaa saadun aineiston pohjalta käsitys tulevaisuuden leirikeskuksesta, joka palvelisi mahdollisimman hyvin eri kohderyhmiä.

Eri kohderyhmien tarpeet leirikeskukselle todettiin hyvin monenlaisiksi. Toisaalta käyttäjinä ovat partiolaiset, jotka kaipaavat toimivia ulkotiloja ja maastoa. Toisaalta erityisryhmille omat pesutilat huoneissa toisivat tarvittavaa turvaa myös leiripäiviin. Myös tulevaisuusillan myötä nousi vahvasti tarve muokattaviin tiloihin ja toisaalta leirikeskusten pienuus. Mikään kolmesta leirikeskuksesta ei ollut tarpeeksi iso eikä varustetasoltaan tarpeeksi toimiva.

Tulevaisuuden leirikeskusta pohdittaessa oleellisinta oli muodostaa käsitys siitä, mikä on leirikeskus. Seurakunnalla on paljon tiloja, mutta mikä tekee juuri leirikeskuksesta leirikeskuksen? Tulevaisuusillassa vahvasti nousi esiin luonto, metsä ja järvi. Asutuksen levittyä Loimalahden alueella ei leirikeskus enää täysin muistuta leirikeskusta. Sen sijaan Syöksynsuu ja Kaunisniemi ovat miljööltään vahvasti tulevaisuuden leirikeskuksen näköisiä eikä tuskin jatkossakaan asutus leviä niiden lähetyville.

Kumpikin, niin Syöksynsuu ja Kaunisniemi ovat kuitenkin suhteellisen pieniä eikä niiden varustelutaso vastaa sitä, mitä leirikeskukselta tulevaisuudessa odotetaan. Vaikka sijaintia ei pidemmällä leireillä koettu ongelmaksi, Kaunisniemi on kuitenkin jonkin verran kaukana Hämeenlinnan keskustasta.

Leirikeskustyöryhmä näkee, että parhaiten tulevaisuuden leirikeskustarpeisiin vastataan lähtemällä kehittämään Syöksynsuusta leirikeskusta, joka vastaa tulevaisuuden tarpeisiin. Loimalahti ei nykyisillään vastaa sitä, mitä leirikeskukselta odotetaan, joten sen leirikeskuskäyttöä ei tulevaisuudessa tarvita.

Työnkuvaus

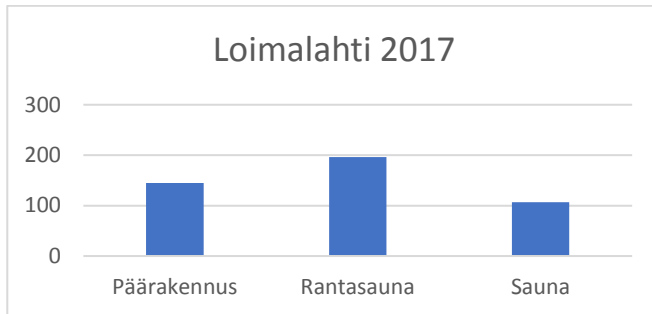
Työryhmän kokoonpano: Iija Filen (pj), Jukka Koljonen, Maria Miettunen, Maria Lehtovaara, Kalle Roine ja Mikko Rousi (siht.)

- Työryhmä kokoontui vuonna 2017 kolme kertaa ja 2018 kahdeksan kertaa
- Tulevaisuuden leirikeskusilta pidettiin 13.2.2018. Illan tuottamassa visiossa erottuu seuraavat kriteerit: digitalisaatiovalmius ja sähköistys, kunto, muunneltavuus, mukavuus.
- Käyttäjäkyselyitä on sen lisäksi tehty kaksi kappaletta
- Kaikkiin seurakuntayhtymän leirikeskuksiin on tutustuttu paikan päällä
- Työryhmä teki tutustumiskäynnin myös Pappilanniemen leirikeskukseen Sääksmäellä

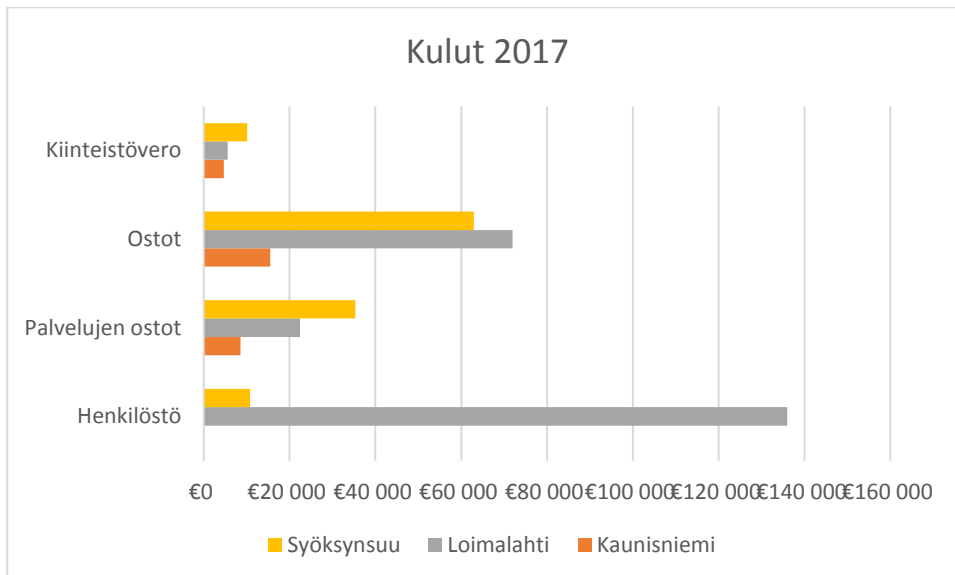
Avainhanketyöryhmän toimeksianto

1. Selvittää leirikeskusten nykyinen käyttöaste

Kaavioissa on Katrinan kautta tehdyt varaukset. Käyttöasteen selvittäminen edellyttää käyttöastetavoitteen määrittämistä (24/7?)

2. Selvittää leirikeskusten ylläpidon kustannukset

3. Selvittää leirikeskusten erilaiset käyttäjäprofiilit

- Ulkopuolinen vuokraaja
Yrityksien tykypäivät yms., kirkolliseen koulutukseen osallistuva (käyttöasteen huomattava nosto arkikäytön lisääntyminen)

- Aikuiskäyttäjät
Seniorit, liikuntarajoitteiset, ruuhkavuosia elävä mies ja nainen, perheetön aikuinen, maahanmuuttaja, kuntoutujat
- Nuorisokäyttäjät
Partiolaiset, kuorolaiset, rippikoululaiset, isoskoululaiset, koululaiset, kerhonohjaajat
- Lapsikäyttäjät
Varkkaleiriläiset, kerholaiset, alle kouluikäiset, perheleirille

Tarveprofiilit

Leirikeskusten käyttäjät voidaan myös jakaa kolmeen eritasoiseen ryhmään:

- Metsä: Partiolaiset yms. Tarpeena metsäinen ympäristö, hyvät mahdollisuudet yöpyä myös maastossa. Keittiö ja wc-tilat, jotka toimivat myös ulkona yöpyessä.
- Biitsi: Kuoro yms. toiminta. Tarpeena mukautuvat viihtyisät sisätilat, perushuoneet.
- Hotelli: Erityisryhmät ja ulosvuokraus: Esteettömät, pesutilat jokaisessa huoneessa.

4. Selvittää Kanta-Hämeen alueen leirikeskustyypistä tilaa ylläpitävät ja vuokraavat tahot.

Kanta-Hämeestä löytyvät seuraavat leirikeskukset, jotka ainakin jossain määrin ovat vuokrattavissa ulkopuolisille.

- Hirvijärven leirikeskus, Riihimäki
- Pappilanniemen leirikeskus, Sääksmäki
- Kiemelän leirikeskus, Forssa
- Toukolan leirikeskus, Akaa
- Kumpulän leirikeskus, Akaa
- Tömäjärven leirikeskus, Hämeenlinna
- Kesijärven leirikeskus, Launonen
- Kaitalammen leirikeskus, Tammela
- Seitsyen leirikeskus, Pälkäne
- Kiipun leirikeskus, Minkiö

Jokaisen leirikeskusten käyttöhuiput osuvat samaan aikaan.

5. Löytää konkreettisia toimenpiteitä leirikeskusten käyttöasteen lisäämiseksi

- Seurakunnan oman käytön lisääminen talvikaudella arkisin ja päivisin
- Ulosvuokraus arkena
- Työntekijöiden sisäinen ohjeistus tilojen tehokkaaseen käyttöön

6. Löytää konkreettisia toimenpiteitä leirikeskusten ylläpidon kustannusten alentaminen

- Käyttökustannukset, kustannustietoisuus
- Työkustannukset, työsuunnittelu, kustannustietoisuus
- Kiinteistöhuollon ja keittiöhenkilökunnan osittainen ulkoistaminen
- Palvelupaketit

7. Löytää konkreettisia toimenpiteitä leirikeskusten ulosvuokrauksen edistämiseksi

- Syöksynsuun kehittäminen
- Majoitustilan vuokraaminen esim. opiskelijoille
- Ulosvuokraus on osa isompaa kiinteistöstrategiakokonaisuutta ja siinä noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä

8. Selvittää voidaanko 1-2 leirikeskuksesta luopua

- Kaunisniemi ylläpidetään ja perustoiminnot säilytetään nykyisellään
  - Ulosvuokrausta kehitetään
  - Esteettömyysvaatimus toteutetaan
  - Peruskiinteistöhuolto laitetaan kuntoon (prosessi)
  - Järjestetään pieniä omia tilaisuuksia, esim. muistotilaisuudet
  - Keittiön käyttöön laaditaan pelisäännöt
  - Asennetaan laiturit
- Loimalahdesta luovutaan leirikeskukseksi ja se kunnostetaan toiminta-/seurakuntakeskukseksi (Kiinteistöjen käyttö -työryhmään)
- Syöksynsuu kehitetään tulevaisuuden leirikeskukseksi. Ensi vuoden talousarvioon varataan määräraha kehittämisuunnitelmaa varten. Hankkeessa on otettava huomioon:
  - Monikäyttöisyys
  - Kaava- ja lupa-asiat
  - Leiritoiminnan palveleminen ja seurakunnan sisäinen käyttö. Niiden ulkopuolisen ajan ulosvuokraus
  - Käyttäjien osallistaminen suunnittelussa
  - Erityisryhmien tarpeet
  - Toiminnallisuus varmistettava kahden vuoden tähtämellä
  - Kiinteistöhuollosta ja kunnosta huolehdittava koko ajan (vrt. kohta 1.)

9. Määrittää kolme tärkeintä kehityshanketta leirikeskusten toiminnallisuuden ja monipuolisuuden edistämiseksi

- Syöksynsuun kehittämishanke
- Kiinteistöhuollon prosessien toteuttaminen
- Käyttöasteen monipuolinen tehostaminen

10. Varmistaa, että seurakuntien ja yhteistyötahojen leirikeskustyyppistä tilaa vaativille toiminnoille on tarkoituksenmukaiset tilat

Evästeet jatkoa varten.

Työryhmän työ on sinänsä valmis.

Työryhmä on esittänyt vuoden 2019 talousarvioon seuraavia investointeja:

• Syöksynsuun leirikeskuksen kehittämishankkeen aloittaminen	20 000 €
• Kaunisniemen leirikeskuksen ponttonilaituri	7 000 €
• Leirikeskusten pienhankinnat	5 000 €

Syöksynsuun leirikeskuksen kehittämishankkeelle tarvitaan käytännön toimijoista koostuva ohjausryhmä. Maria Lehtovaara toimii työryhmän yhteyshenkilönä.

Tärkeimmät johtopäätökset

Hämeenlinnan seurakuntayhtymässä on tarvetta ainakin kahdelle lähes ympäri vuoden käytössä olevalle leirikeskukseksi. Nykyinen käyttöaste kertoo sen, sillä tyhjiä viikonloppuja ei leirikeskusten aukioloaikana ole (Kaunisniemi on talviajat suljettuna). Myös koulujen loma-aikoina kahden leirikeskuksen käyttöaste on korkea. Tällä hetkellä on myös se tilanne, että koska alkuvuodesta käytössä on vain yksi leirikeskus niin työmuodot joutuvat etsimään leiripaikkoja muualta.

Leirikeskuksissa on tilaa arkipäivinä ja arki-iltaisain. Tosin erityisesti Syöksynsuun leirikeskuksen saunakämpällä on myös arki-iltaisain toimintaa.

Johtopäätös 1:

Seurakuntayhtymässä on tarvetta kahdelle leirikeskukselle. Leirikeskusten viikonloppu ja loma-aikojen käyttöaste on korkea jo omasta toiminnasta johtuen.

Ulospäin voidaan vuokrata arkipäivisin esimerkiksi yritysten ja yhteisöjen koulutus-/pikkujoulu-tms. käyttöön. Lisäksi voidaan ajatella leirikeskuksia vuokrattavan arkena esim. opiskelijamajoitukseen ja esimerkiksi Etelä-Suomen hiihtoloma-aikoihin pääkaupunkiseudun seurakunnille rippikoulujen pitopaikaksi. Tällä hetkellä kuitenkin leirikeskusten kunto tai varustetaso ei edesauta ulos vuokrausta.

Tulevaisuuden leirikeskusillassa kerättiin ihmisten toiveita ja odotuksia leirikeskuksiin liittyen. Illan tulosten perusteella selvisi, että Loimalahden leirikeskus ympäristöineen ei vastaa näitä odotuksia ja toiveita. Leirikeskus on keskellä asutusta, joten kokemus luonnon rauhasta puuttuu. Myös metsään ja luontoon liittyvät leiritoiminnot ja aktiviteetit eivät onnistu Loimalahdessa. Loimalahden ranta-alue on huonosti liikkuville ihmisille saavuttamattomissa. Tämän vuoksi Loimalahden leirikeskuksen kehittäminen ja pitäminen leirityössä on haastavampaa, kuin Syöksynsuun, jossa ympäristö ja luonto ovat jo valmiina läsnä. Lisäksi Loimalahden leirikeskuksessa koulutus ja isompi kokoontumistila on ruokasalin ja keittiön yhteydessä, joten esimerkiksi ruoanvalmistuksen äänet häiritsevät kouluttamista.

Johtopäätös 2:

Syöksynsuun leirikeskusta on mahdollista kehittää vastaamaan paremmin tulevaisuuden visioita. Syöksynsuussa on jo olemassa ”uusi puoli”, joka on kohtuullisen hyvässä kunnossa.

Syöksynsuuta tulee kehittää esteettömään suuntaan. Digitalisaation edellytykset tulee varmistaa ja leirikeskuksessa voi toimia useampi leiri yhtä aikaa. Ulosvuokraamiseen liittyviä prosesseja tulee kehittää.

Kun Loimalahdesta luovutaan, pitää Kaunisniemi ottaa ympärivuotiseen käyttöön.